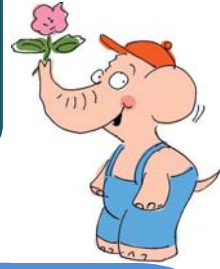

פרשת שמות

אלימות

האירוע הראשון המתואר בפרשה על משה הבוגר הוא פעולת הפגיעה של משה במצרי שהיכה איש עברי. לפעולה זו ניתן לייחס מספר פרשנויות; יש שיגידו שהפגיעה במצרי מוצדקת ואינה נחשבת לאלימות – כשם שפעולה שבה אדם מגן על עצמו אינה אלימות. מה שברור הוא שאפילו בתקופתו של משה היה מי שראה במעשה אירוע העלול להעיד על אופיו של משה ועל התנהגותו כלפי אחרים בעתיד. הסתכלות זו מתחברת היטב לטיעונים המועלים גם בימינו נגד אלימות וביניהם החשש מפני הדרדרות במעשי אלימות, הידיעה שבלהט הרוחות אתה יודע כיצד זה מתחיל אך לא תמיד כיצד זה יסתיים...

לצערנו, האלימות היא מכה קשה בחברה שלנו ובבתי הספר. אלימות זו באה לידי ביטוי בהשחתת ציוד, באלימות מילולית ובאלימות פיזית. המלחמה באלימות זו אינה קלה אולם היא הכרחית. כדאי להקדיש בכיתה זמן לשיחה על תוצאותיה החמורות של האלימות, וכן לציין כי רוב המעשים (גם של אלימות מילולית) גורמים לנזק בלתי הפיך. אז מי ירצה לשאת באחריות כזו כל חייו?

במדור פירושים ומפרשים

בסיום המדור, תחת הכותרת **במילון שלי**, מופיעה משמעותו המודרנית של הביטוי **שלח את עמי**, להלן רקע היסטורי קצר לתופעה ולביטוי: במהלך שנות קיומה של ברית המועצות אסרו השלטונות שם על כל קשר של היהודים שבתחומה עם יהודי ארץ ישראל ובהמשך עם מדינת ישראל. לאחר מלחמת ששת הימים (1967) היתה התעוררות של יהודים רבים שדרשו לאפשר להם לצאת לישראל, אולם כתגובה הם הועמדו למשפט, פוטרו ממקומות עבודתם וחלקם נעצרו ונשלחו לבתי כלא. בתקופה זו החלו לפעול יהודים בכל העולם למען יציאת היהודים מברית המועצות וסיסמת המאבק היתה "שלח את עמי". כדאי לציין כי סיסמא זו שימשה גם במאבקים לשחרור יהודים בארצות אחרות כמו סוריה וכדומה, שבהן הממשלות הגבילו את היהודים והצרו את צעדיהם. ידוע לנו כי בעבר שימש ביטוי זה גם למאבק למען העבדים השחורים בארה"ב והקריאה לסיום העבדות.

על המדרש

המדרש מתייחס לפסוק מפרשתנו: "ויאמר (משה) לרשע: למה תכה רעך" (שמות, פרק ב' פסוק י"ג). מדרשים רבים מנסים להבין מהפסוק מילה אחת קשה ולפרש אותה בדרך הדרש, וכך גם כאן. משה אינו שואל את האישי "למה הכית?" אלא "למה תכה?". מכאן למד ריש לקיש שעל אף שהאישי טרם הכה את רעהו אך כבר הרים ידו להכותו – עצם הרמת היד הפכה אותו לרשע. ניתן ללמוד מכך שהכוונה היא ההופכת את האדם לחוטא או לפושע, לא רק המעשה. גם בחוק של ימינו ניתן להעמיד אדם לדין על כוונה לביצוע מעשה פשע – גם אם נעצר בשלב התכנון.

שאלה לדין:

- האם אתם חושבים שמי שביצע מעשה רע גרוע יותר ממי שרצה לבצע מעשה רע אך נכשל? מדוע?

מה בפרשה

- פרשת השעבוד – פרעה דאג בגלל ריבוי עם ישראל וגזר גזירות קשות כדי להחליש אותו.
- לידת משה ובריחתו למדין – משה הושם בתוך תיבת גומא ביאור, ובת פרעה אימצה אותו. כשגדל הרג איש מצרי וברח למדין, שם כרת ברית עם רעואל, נשא לאשה את צפורה בתו ונולד בנו גרשום.
- התגלות ה' בסנה ושליחות משה – ה' שמע את צעקת בני ישראל והחליט להושיעם. הוא התגלה למשה מתוך סנה בוער באש שאיננו אוכל, וציווה עליו לצאת בשליחותו.
- חתן דמים – בדרך פגש משה את ה' שרצה להמיתו. אשת משה – ציפורה מָלָה את בנם, וכך ניצל משה.